

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2015. évi május hó 22. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a csalás bűntette miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 8.B.191/2013/53. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a vádlottat az 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás bűntette miatt emelt vád alól tekinti felmentettnek.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott felmentése miatt, büntetőjogi felelősségének a megállapítása érdekében a pótmagánvádló jelentett be fellebbezést.

E jogorvoslati kérelmet a nyilvános ülésen előadott perbeszédében a pótmagánvádló jogi képviselője módosított tartalommal tartotta fenn, és másodlagosan hatályon kívül helyezésre is indítványt tett.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjára - mindössze annyiban helyesbítette, hogy a 2009. évi január hó 5. napján történt birtokba adás után a **kft1** által a **kft2**. és a **kft3** részére teljesített 459,8 millió forint általános forgalmi adóval növelt, bruttó összegű kifizetés volt. Ezzel a tényállás mentessé vált a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az teljes körűen felderített, hiánytalan, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi előírásoknak megfelelően, igen széles körben folytatta le, olyan körülmények között, hogy a felmerülő ténybeli és jogi kérdésekben megnyugtatóan állást lehetett foglalni. Sajátossága volt az ügynek, hogy a releváns múltbeli történések számottevő részének a rekonstrukcióját megbízható, tartalmilag hiteles okiratok tették lehetővé, végső soron azok a szerződések és levelezések, melyeket a jogvitában érintett felek, illetve a **zrt1** képviselői bocsátottak rendelkezésre.

Mindezeket a dokumentumokat az elsőfokú bíróság a keletkezésük szerint sorrendbe állította és megvizsgálta, továbbá kihallgatta azokat a személyeket, akik a gazdasági társaságok között létrejött megállapodások előkészítésében, illetőleg lebonyolításában szerepet vállaltak, vagy közreműködtek a lehetséges jogi megoldások kidolgozásában. Ezt követően került sor az így beszerzett bizonyítékok egybevetésére és mérlegelésére, döntően abból a szempontból, hogy azok a pótmagánvádló vádindítványában előadott tényeket, valamint összefüggéseket kétséget kizáró bizonyossággal alátámasztják-e.

E körben - figyelemmel a vád kereteire - az 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdésében meghatározott vagyon elleni bűncselekmény tényállási elemeit kellett vizsgálni, mindenekelőtt azt, hogy a vádlott a 2008. december 1-ei, illetve a 2009. február 12-ei szerződés megkötése során, jogtalan haszonszerzés végett tanúsított-e tévedésbe ejtő vagy tévedésben tartó magatartást, végső soron olyat, mely a **kft1** megtévesztett képviselőjének vagyoni jogi rendelkezésén keresztül kárhoz vezetett.

A Be.4.§ (1) bekezdése értelmében ezeknek a részleteknek a bizonyítása a pótmagánvádlót terhelte, aki azonban a történések büntetőjogi vonatkozású elemeinek az igazolása helyett a gazdasági társaságok elmérgesedett, szövevényes jogvitájának a feltárására és bemutatására vállalkozott, azt remélve, hogy a magánjogi felelősség rögzítése egyben a bűnösség megállapítására is alkalmat adhat. Ilyen körülmények között helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor - szem előtt tartva a Be.2.§ (3) bekezdésében írt rendelkezését - kizárólag a vádlott büntetőjogi felelősségét vizsgálta, anélkül tehát, hogy a lízingbe vevői jogok és kötelezettségek átruházásáról szóló szerződés megkötését eredményező okok felróhatóságának a kérdésében állást foglalt volna.

Áttekintve az elsőfokú bíróság helytálló és meggyőző indokolását - az abban kifejtett érvek megismétlése nélkül - az alábbi tényekre volt szükséges rámutatni:

A **kft2**. és a **kft1** között 2008. július 2-án a felek tényleges ügyleti akaratát tükröző megállapodás jött létre, hangsúlyozottan azzal a céllal, hogy a , belterület 7329/A/1., a 7329/A/2. és a 7329/A/3. helyrajzi szám alatt nyilvántartott ingatlanok tulajdonjogát a vevő - általános forgalmi adó nélkül, együttesen 290 millió forint vételár kifizetése ellenében - megszerezze. Ennek érdekében a **kft1** kötelezettséget

vállalt arra, hogy tizenöt napon belül átutal az eladó bankszámlájára 60 millió forint+ÁFA összeget, melyet a felek foglalónak tekintettek.

Az előszerződés aláírásakor a **kft2.** képviselője mindenre kiterjedő, pontos tájékoztatást adott a szóban forgó ingatlanok lényeges jellemzőiről, így mindenekelőtt autca 12. szám alatti üzletházat terhelő jelzálog- és vételi jogokról, valamint arról, hogy a köz 7. szám alatti épület a **zrt1.** tulajdonát képezi. Ekként a **kft1** ügyvezetője előtt a tulajdonjog átruházásának valamennyi feltétele ismert volt.

E megállapodás teljesítésének érdekében a vádlott - a **kft3** ügyvezetőjén keresztül - kezdeményezte a 2007. július 16-ai PLA7005407 számú lízingszerződés felmondását, vállalva a még fennálló tartozás egy összegben történő kifizetését. Ez a **zrt1.** 2008. november 25-én kelt tájékoztatása értelmében 191.364.719 forint lett volna.

Mindez azt is jelentette, hogy a felek eredeti szándéka szerinti adásvétel lebonyolításához a **kft1**-nek oly módon kellett volna a vételárat kifizetnie, hogy abból a felmondás folytán egyszerre esedékessé vált tartozást a lízingbeadó cég számára át lehessen utalni. Ennyiben tehát az előszerződésben foglaltak realizálása kizárólag a vevő teljesítési képességétől, illetve teljesítési készségétől függött.

Közvetlenül a szerződés véglegesítése előtt azonban a vevő egy egészen másfajta - harmadik személy hozzájárulását is igénylő - jogi konstrukcióval állt elő, arra való hivatkozással, hogy nem jutott elegendő hitelhez. Ezért a lízingbe vevői jogok és kötelezettségek átruházásáról szóló 2008. december 2-ai megállapodás kizárólag a pótmagánvádló érdekkörében felmerült változásokra volt visszavezethető, annak megkötése során a vádlott rosszhiszemű magatartást egyáltalán nem tanúsított. Éppen ellenkezőleg, a felek által foglalónak tekintett 60 millió forint+ÁFA birtokában akár ragaszkodhatott volna az eredeti megállapodáshoz, abban a feltételezésben, hogy a vevő teljesítésének hiányában az átvett összeget nem kell visszafizetnie, azzal jogszerűen gazdagodhat.

A **zrt1.** három nappal később, a tartozásátvállalási kérelem benyújtásával hivatalosan is értesült az engedményes személyéről, így arról, hogy a lízingbevevő helyébe a **kft1** kíván lépni. Ehhez mindenekelőtt az engedményes adósminősítési vizsgálatára lett volna szükség, melyet azonban a lízingbeadó cég cenzúrabizottsága a **kft1** együttműködésének hiányában, a szükséges okiratok nélkül nem tudott lefolytatni. A tartozásátvállalási megállapodás hatályosulásának elmaradása tehát ennyiben a **kft1** mulasztásával, ismételten a pótmagánvádló érdekkörében jelentkező okkal volt magyarázható.

Tovább bonyolította a helyzetet, hogy a **zrt1.** 2009. január 5-én a PLA700540701 számú lízingszerződéshez kapcsolódóan a nyilvántartott tőkekövetelését 148.455.344 forintban határozta meg, hozzávetőlegesen 43 millió forinttal alacsonyabb összegben, mint amit korábban közzétett. Márpedig ez a felek

elszámolását is nyilvánvalóan új megvilágításba helyezte, különösen azt követően, hogy a **zrt1**. érvénytelenítő, ún. storno-számlát bocsátott ki a **kft3** felé, a felszámított általános forgalmi adó megfizetésének kötelezettségével.

Ilyen előzmények után került sor arra, hogy a vádlott 2009. január 26-án a tartozásátvállalástól elállt és erről levélben tájékoztatta a **zrt1**-t is. Ennek ellenére azonban a kialakult jogvita peren kívüli lezárásától, illetve végleges rendezésétől továbbra sem zárkózott el, és 2009. február 12-én újabb megállapodást kötött a pótmagánvádlóval. Ebben a vádlott egy jogutód gazdasági társaság megteremtésére vállalkozott, olyan cég létrehozására, mely a lízingszerződésből eredő jogosultságokat és kötelezettségeket már külön megállapodás nélkül megszerezte volna.

A csalás törvényi tényállását az valósítja meg, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz. E bűncselekmény csak szándékosan követhető el, melynek megállapításához többszörös - a tévedésbe ejtésben vagy tévedésben tartásban testet öltő elkövetési magatartás és a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése, illetve a vagyoni jogi rendelkezés és a bekövetkezett kár közötti - okozati összefüggés szükséges. Az elkövető célja a jogtalan haszonszerzés, mely a másik oldalon, a sértett vagyonában értékcsökkenésként, kárként jelentkezik.

A jelen ügyben nem merültek fel olyan adatok, melyek a vádlott rosszhiszeműségére, magatartásának csalárd szándékára utaltak volna. Az előszerződés megkötésekor valós tájékoztatást nyújtott az ingatlanok tulajdonjogi helyzetéről és terheiről, illetve a pótmagánvádló fizetési nehézségeinek az ismertté válása után sem zárkózott el a további tárgyalásoktól, a szerződéses kapcsolat rendezésétől. Jól jellemezte az együttműködését, hogy a megállapodás teljesítéséhez szükséges előkészületeket megtette és felmondta a lízingszerződést, illetve kimutatást kért a **zrt1**-vel szemben még fennálló tartozásáról.

Lényeges sajátossága volt a történéseknek, hogy az eredeti elképzelésektől eltérő - harmadik fél bevonását igénylő - konstrukció kidolgozását a pótmagánvádló érdekkörében jelentkező körülmény tette szükségessé, így az, hogy a kölcsönösen elfogadott vételárat nem tudta kifizetni. Ehhez hasonlóan a vádlott akaratától és tevékenységétől teljesen független körülményként jelentkezett az is, hogy a **kft1** hosszú időn keresztül elzárkózott a tartozásátvállaláshoz szükséges okiratok átadása elől, melynek következtében a **zrt1**. cenzúrabizottsága az adósminősítési vizsgálatot nem tudta lefolytatni. Ezeket nyilvánvalóan nem lehetett előre látni, ahogyan azt sem, hogy a **zrt1**. a **kft3** tőketartozását érintően - mintegy fél éves eltéréssel - egymástól lényegesen különböző összegeket tesz közzé, először 191.364.719-, majd 148.455.344 forintot.

Mindezek a történések együttesen, de különösen a lízingtartozás tekintetében fennálló mintegy 43 millió forint összegű eltérés kellő magyarázatot adhatott arra, hogy a vádlott a 2008. december 2-ai megállapodástól elálljon. A szóban forgó körülmények miatt ugyanis e magatartásában a jogtalan haszonszerzés szándékát egyáltalán nem lehetett tetten érni, sokkal inkább azt, hogy a valós vagy vélt vagyoni érdekeit kívánta megvédelmezni. Ez okból - cselekményének büntetőjogi vizsgálatakor - nem volt jelentősége annak sem, hogy e döntése milyen magánjogi megítélést vonhatott maga után.

Írásban vállalt kötelezettségei közül a vádlott kizárólag a **kft3** jogutódjának tekinthető gazdasági társaság létrehozását nem tudta határidőre teljesíteni. A kiválás intézésével és maradéktalan lebonyolításával valóban késedelembe esett, ettől azonban nem lehetett a hozzávetőlegesen egy esztendei történéseknek olyan értelmezést tulajdonítani, hogy azokat kezdettől fogva a vádlott jogtalan haszonszerzési célzata motiválta volna. Ennél az ügyben sokkal több ellentétes jelentéssel bíró tényező volt, hangsúlyozottan olyanok, melyek a pótmagánvádló tevékenységével összefüggésben, annak érdekkörében merültek fel.

Ilyen körülmények között a vádirat a múltbeli történéseknek csak az egyik, de kellően - kétséget kizáró bizonyossággal - nem igazolt magyarázatát jelenítette meg. Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottal szemben - mivel nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése - a Be.6.§ (3) bekezdés b) pontjának I. fordulatan alapuló felmentő rendelkezést hozott.

Következésképpen az ezt sérelmező fellebbezés nem volt megalapozott.

Ugyanakkor a büntető törvény időbeli hatályával kapcsolatos rendelkezést az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte.

Több évtizede következetes jogelv, hogy a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni, kivéve, ha az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben ítélandó meg, ez esetben ugyanis az új törvényt kell alkalmazni. Amennyiben a cselekmény az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokra visszavezethetően már nem bűncselekmény, úgy az új törvényi tényállás alkalmazása szóba sem jöhet, míg az „enyhébben bírálendő el” kifejezés felmentés esetén értelmezhetetlen.

Ezért a másodfokú bíróság a vádlottat az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette miatt emelt vád alól tekintette felmentettnek. Ennyiben tehát az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése értelmében megváltoztatta.

Az egyéb rendelkezések törvényesnek bizonyultak, így azokat - a Be.371.§ (1) bekezdésében írtak szerint - helybenhagyta.

P é c s, 2015. május 22.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Bencze Beáta s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 8.B.191/2013/53. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.7/2015/5. számú ítélete folytán - az abban írt változtatással - a 2015. évi május hó 22. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke